

*Monika Krakowska**

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Jagielloński

**PROJEKT HERN I WYKORZYSTANIE E-FORUM
W KSZTAŁTOWANIU EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI
EDUKACYJNEJ**
[HERN PROJECT AND USE OF E-FORUM IN FORMING THE
EUROPEAN EDUCATIONAL AREA]

Abstrakt: Omówiono wykorzystanie nowych środków komunikacji elektronicznej na podstawie europejskiego e-forum. Przedstawione oprogramowanie Groove, ułatwiające pracę przy e-forum, wykorzystuje się między innymi w projekcie HERN. Sprecyzowano cele i zadania tego projektu oraz powiązania z działalnością londyńskiego Stowarzyszenia SRHE.

Abstract: The paper will give a short introduction to new electronic communication use, based on European e-forum. Presented software, that helps in e-forum, is used in HERN project. It is described the main aims and tasks in the project and the connection with the SRHE association activity in London.

*
* *

* Mgr MONIKA KRAKOWSKA, absolwentka studiów BIN UJ (2000 r.), aktualnie doktorantka. Najważniejsze publikacje: The accessibility to information: illegal information. In: BOBCATSSS Symposium ACCESS 2000: Intellectual Property vs. The Right to Knowledge? Proceedings of the 8th International BOBCATSSS Symposium. Copenhagen: Royal School of LIS. Sci. 2000, p. 211–217; Democracy, democrats and libraries – is the access to information really democratic nowadays? In: Knowledge Information and Democracy in the Open Society: the Role of the Library and Information Sector. 9th International BOBCATSSS Symposium. Vilnius: Open 2001, p. 207–213; Badania statystyczno-analityczne czasopism polskich z zakresu informacji naukowej. *Zag. Naukozn.* 2002, 1–2, s. 103–111 [współaut.]. Adres elektr.: skrakows@bilon.miks.uj.edu.pl

E-forum jako mało znany, nowy środek komunikacji elektronicznej stanowi jedną z form edukacji na odległość (*distance learning*). Wykorzystywane jest ono między innymi w projekcie Unii Europejskiej HERN.

W ramach 5 Programu Ramowego, finansowanego przez Unię Europejską w latach 1998–2002, prowadzony jest 3 Program Horyzontalny o nazwie „Improving Human Research Potentials & the Socioeconomic Knowledge Base” (Rozwój ludzkiego potencjału badawczego i podstaw wiedzy społeczno-ekonomicznej), realizacja planowana jest do 2005 r. [The European commission 2000a, dok.elekt.]. Celem tego programu jest rozwój potencjału badawczego oraz zapewnienie równości w dostępie do źródeł. Dąży się do tego przez szkolenia, rozwijanie mobilności badaczy, poznawanie rynku pracy, promowanie kultury naukowej i technologicznej w środowisku europejskim. Umacnianie podstaw wiedzy socjoekonomicznej służy lepszemu zrozumieniu zagadnień tworzenia europejskiego społeczeństwa informacyjnego oraz pomocy w rozwoju polityki naukowej i technologicznej.

Od początku trwania 5 PR, w ramach programu horyzontalnego prowadzona jest Akcja Kluczowa „Socioeconomic Research” (Badania Socjoekonomiczne). W jej ramach, projekty podzielono na 24 grupy tematyczne [The European Commission 2000b, dok.elekt.]. Na Akcję składają się trzy typy projektów, jak: Projekty badawcze RTD (*Research and Technological Development*), Sieci tematyczne (*Thematic Networks*) oraz Działania towarzyszące (*Accompanying Measures*) [KPK 2001, dok.elekt.].

W ramach projektów dotyczących Edukacji i Szkoleń (*Education and Training*), od listopada 2001 r. prowadzony jest projekt „Higher Education Reform Network” (HERN). Opiera się on na współpracy partnerów w celu utworzenia, rozpowszechniania i doradztwa w tzw. „uniwersytecie jutra” (*university of tomorrow*) w powiązaniu ze zmianami społecznymi towarzyszącymi rozszerzaniu Unii Europejskiej. Projekt rozpoczął się 01.11.2001 r. i ma trwać przez 36 miesięcy, do 01.11.2004 r. [SRHEb, dok.elekt.].

Główne cele projektu są porównywalne z obszarem działania londyńskiego stowarzyszenia SRHE (*Society for Research into Higher Education*), utworzonego w 1965 r. [SRHEa, dok.elekt.]. Towarzystwo to stymuluje i koordynuje prace badawcze we wszystkich aspektach dotyczących szkolnictwa wyższego. Celem jest udoskonalanie jakości szkolnictwa wyższego poprzez popieranie różnego typu debat i publikacji dotyczących polityki edukacyjnej, organizacji i zarządzania instytucjami oświatowymi oraz metod kształcenia i programów nauczania. Międzynarodowy projekt HERN, analogicznie, ma pomóc stworzyć „europejską przestrzeń edukacyjną”, polegającą na współpracy europejskich systemów szkolnictwa wyższego. W momencie prac przy tworzeniu nowej ustawy dotyczącej szkolnictwa wyższego w Polsce jest ważny udział polskich partnerów w tym projekcie oraz prace nad przygotowaniem integracji Polski z Unią Europejską.

Do grupy członków korporacyjnych HERN-u należą zarówno europejskie instytucje, zajmujące się szkolnictwem wyższym, instytuty badawcze, jak i organizacje ekonomiczne i rządowe. W projekcie biorą udział reprezentanci Stowarzyszenia SRHE: dyrektor prof. Heather Eggins i administrator Betty Woessner oraz prorektor

Uniwersytetu Surrey Roehampton w Londynie dr Myszka Guzkowska, która jest równocześnie koordynatorem projektu oraz doradcą ds. szkolnictwa wyższego rządu brytyjskiego w projekcie UNIQUE (*University Quality Evaluation*). E-forum jako nowe narzędzie komunikacji elektronicznej łączy z sobą wykorzystanie e-poczty, e-konferencje, e-konsultacje. E-forum stanowi formę zarówno synchronicznej i asynchronicznej edukacji na odległość.

Przedstawicielami Polski w projekcie HERN są prof. Marek Frankowicz oraz Agata Kozielska z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Inni partnerzy projektu to: dr Klaus Miesenberger z Uniwersytetu Johanna Keplera w Linzu (Austria), dr Nikolay Popov z Biura dla Serwisów Edukacyjnych z Sofii (Bułgaria), dr Helena Šebková, Jan Šrámek oraz Libor Nováček z Centrum Studiów nad Wyższą Edukacją w Pradze (Czechy), dr Despina Sidiropoulou – Dimakakou z Wydziału Psychologii Uniwersytetu w Atenach (Grecja), Ilze Buligina z Fundacji na rzecz Rozwoju Kształcenia Ustawicznego Ministerstwa Edukacji w Rydze (Łotwa), Vaiva Zuzevičiūtė z Edukacyjnego Centrum Badawczego Wydziału Nauk Socjalnych na Uniwersytecie Vytauto Magnus w Kaunas (Litwa), dr Barry Hake oraz dr Petra Schedler z Centrum dla Kształcenia w Organizacjach przy Europejskim Stowarzyszeniu dla Badań w Edukacji w Leiden (Holandia), prof. Mats Hanson oraz Eva Engstrom z KTH Laboratorium Szkoleniowego, Królewskiego Instytutu Technologii w Sztokholmie (Szwecja). [Synergesis 2001, dok.elekt.]

Główne cele i zadania projektu polegają na analizie dawnych i obecnych trendów edukacyjnych, zmian strukturalnych mających wpływ na szkolnictwo wyższe oraz wyznaczeniu generalnej polityki edukacyjnej w krajach europejskich. Uczestnicy projektu powinni przygotować instytucje oświatowe i decydentów do lepszego zrozumienia relacji pomiędzy edukacją a ekonomią oraz zmianami socjologicznymi w kontekście integracji europejskiej oraz przeprowadzić analizę zależności na poziomie społeczeństwa, rządu i systemów edukacji, a także zmian, jakie w tych obszarach zachodzą [Synergesis 2001, dok.elekt.].

Działania w ramach projektu były przewidziane w ramach dziewięciu serii tematycznych seminariów, połączonych z e-forum. Na stronie internetowej Stowarzyszenia SRHE posadowiona została strona projektu HERN. Planowane są także publikacje oraz utworzenie bazy danych o stanie szkolnictwa wyższego w Europie.

Najważniejszą rolę w projekcie pełnią prowadzone seminaria oraz e-fora. Wykorzystuje się w nich oprogramowanie *Groove*, stworzone przez amerykańską firmę Groove Networks, Inc., której dyrektor Ray Ozzie jest równocześnie twórcą znanego oprogramowania Lotus Notes firmy IBM [Groove Networks 2000–2003a, dok.elekt.]. Oprogramowanie zakupiło Stowarzyszenie SRHE jako koordynator projektu i udostępniło dla potrzeb projektu HERN. Oprogramowanie *Groove* pozwala na prowadzenie dyskusji *on-line*, wspólne prace i konsultacje nad dokumentami, które powstają w trakcie seminarium e-forum. Program umożliwia również umieszczanie wiadomości, dokumentów, materiałów audiowizualnych, etc.

Każde narzędzie istniejące w oprogramowaniu *Groove* może być zainstalowane w dowolnym czasie i ułatwić uczestnikom prowadzenie dyskusji. Oprócz bezpłatnego zainstalowania oprogramowania ze strony internetowej <http://www.groove.net>

- KPK – Krajowy Punkt Kontaktowy; IPPT PAN – Instytut Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk [dok.elekt.] (2001). Akcja Kluczowa Badania Socjoekonomiczne-Key Action: Improving the Socioeconomic Knowledge Base [http://www.npk.gov.pl/prog_hor_3/KLUCZ-Call.htm], 07.04.2003.
- Krakowska, M. Rola nowych środków komunikacji elektronicznej w kształtowaniu europejskiej przestrzeni edukacyjnej. Dysertacja pod kierunkiem prof. W. Pindlowej, Instytut Informatyki Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ (w przygotowaniu).
- SRHEa – Society for Research into Higher Education [dok.elekt.]. About SRHE [<http://www.srhe.ac.uk>], 07.04.2003.
- SRHEb – Society for Research into Higher Education [dok.elekt.]. Higher Education Reform Network (HERN) events [<http://www.srhe.ac.uk>], 07.04.2003.
- Synergesis [dok.elekt.] (2001). HERN Project management [<http://www.synergesis.com/HERN/Framel.html>], 07.04.2003.
- The European Commission [dok.elekt.] (2000a). Improving Human Research Potential & Socioeconomic Knowledge Base [<http://www.cordis.lu/improving/home.html>], 07.04.2003.
- The European Commission [dok.elekt.] (2000b). Socioeconomic Research [<http://www.cordis.lu/improving/socio-economic/home.htm>], 07.04.2003.